

**KOMMUNIKATIV METOD VA UNING CHET TILINI
O'RGATISHDAGI O'RNI**

*Andijon Davlat Chet tililar Instituti
Roman–German va Slavyan tillari
fakulteti nemis tili yo'nalishi 401-guruh talabasi*

Ilhomiddinova Madinabonu

Ilmiy rahbar: Nabiyeva Gulbahor

+998 95 092 15 77

madinailhomiddinova@gmail.com

Annotatsiya:

Ushbu maqolada chet tilini o'rgatishda kommunikativ metodning ahamiyati va uning o'quvchilarda til ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni ko'rib chiqiladi. Kommunikativ metod yordamida o'quvchilar real vaziyatlarda chet tilida erkin muloqot qilish qobiliyatini shakllantiradi. Maqolada metodning asosiy tamoyillari, qo'llash usullari va ta'lim jarayonidagi samaradorligi haqida batafsil ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: chet tilini o'rgatish, kommunikativ metod, muloqot, til ko'nikmalari, o'quv jarayoni.

Annotation:

This article examines the importance of the communicative method in foreign language teaching and its role in developing students' language skills. Through the communicative method, students acquire the ability to communicate freely in real-life situations. The article provides detailed information on the main principles, applications, and effectiveness of this method in the educational process.

Keywords: foreign language teaching, communicative method, communication, language skills, educational process.

Аннотация:

В статье рассматривается значение коммуникативного метода в обучении иностранным языкам и его роль в развитии языковых навыков учащихся. С помощью коммуникативного метода учащиеся приобретают способность свободно общаться в реальных ситуациях. В статье представлена подробная информация о принципах, применении и эффективности данного метода в образовательном процессе.

Ключевые слова: Обучение иностранному языку, коммуникативный метод, общение, языковые навыки, образовательный процесс.

Kirish:

Globalashuv va raqamli inqilob davrida chet tilini o'rganishga bo'lgan ehtiyoj ortib bormoqda. Zamonaviy jamiyatda muvaffaqiyatli integratsiya va muloqot uchun chet tillarni bilish muhim sanaladi. Bu jarayonda samarali o'qitish usullari, xususan, kommunikativ metod o'quvchilarda chet tilida erkin so'zlashish qobiliyatini shakllantirishda asosiy o'rin tutadi. Kommunikativ metodning asosiy vazifasi – o'quvchilarga grammatika va lug'at bilimlari bilan birga, ularni real hayotiy vaziyatlarda foydalanishga o'rgatishdir. Ushbu maqolada kommunikativ metodning ahamiyati, qo'llash usullari va chet tilini o'rgatishda samaradorligi haqida so'z yuritiladi.

Kommunikativ metodning mohiyati

Kommunikativ metod o'quvchilarni amaliy vaziyatlarda chet tilidan foydalanishga yo'naltirilgan. Uning maqsadi o'quvchilarda grammatik bilimlarni emas, balki til bilan amaliy muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantirishdir. Bu metod o'quvchilarning tilga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularni faol ishtirokchiga aylantiradi. Ushbu yondashuvda o'quvchi matnlarni o'qish yoki grammatikani o'rganish bilan cheklanmay, balki dialoglar orqali muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Kommunikativ metodda tilni o'rgatish jarayoni quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

1. Funktsional yondashuv – har bir mashg'ulotda o'quvchilarga haqiqiy hayotiy muloqotga yaqinlashtiruvchi vaziyatlar yaratish.
2. Baho va fikr bildirishga e'tibor – o'quvchilarning o'z fikrlarini ifodalash va muhokama qilish imkoniyatini berish.
3. Ko'nikmalarni parallel rivojlantirish – tinglash, gapirish, o'qish va yozishni bir vaqtning o'zida rivojlantirish.

Kommunikativ metodning afzalliklari

Kommunikativ metod orqali chet tilini o'rganishda o'quvchilar real hayotiy vaziyatlarni ko'z oldiga keltirishadi. Bu metod ularning so'zlashuv va tushunish qobiliyatlarini tezroq shakllantiradi, tilga bo'lgan ishonchni oshiradi. Shuningdek, bu metod o'quv jarayonini jonli va interfaol qiladi, shuning uchun o'quvchilar o'zlarini qulay his etishadi va darslarda faol qatnashadi.

1. Til bilan muloqot qilish: O'quvchilarda muloqotga doir qobiliyatlarni rivojlantiradi va chet tilida erkin suhbat qilish imkonini beradi.
2. Faol ishtirok: O'quvchilar o'zlarini darsning markazida his qiladilar, ya'ni ular faqat tinglovchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida qatnashadi.
3. Tenglik va erkin muloqot muhiti: Kommunikativ metod o'quvchilar o'rtasidagi o'zaro tenglikka asoslanadi, bu esa ularning tilni o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

4. Tilning haqiqiy foydalanishini shakllantirish: Metod yordamida o'quvchilar chet tilini o'rganish bilan birga, uni hayotiy vaziyatlarda qo'llashga moslashadilar.

Kommunikativ metodning qo'llanilishi

Kommunikativ metodni qo'llashda o'qituvchilar turli texnika va mashqlardan foydalanishadi. Jumladan, rolli o'yinlar, suhbatlar, muhokamalar va turli vazifa mashqlari bu metodning asosiy usullaridir. Rolli o'yinlarda o'quvchilar o'zlariga ajratilgan rollarga kirishib, har xil muloqotli vaziyatlarni o'ynab ko'rishadi. Shu orqali ular chet tilidan real hayotda qanday foydalanishni o'rganishadi.

Shuningdek, suhbat mashg'ulotlari orqali o'quvchilar turli mavzularda erkin fikr bildiradilar va fikr almashadilar. Muhokamalar esa ularga o'z fikrlarini himoya qilish va boshqa odamlarning nuqtai nazarini tinglash imkonini beradi. Bu metod yordamida o'quvchilar o'zlarini tinimsiz rivojlantiradi va turli vaziyatlarda o'zlarini qulay his qilishga o'rganadi.

Xulosa

Kommunikativ metod chet tilini o'rgatishning zamonaviy va samarali yondashuvlaridan biridir. Bu metod o'quvchilarga grammatik bilimlar bilan birga, chet tilida erkin so'zlashish qobiliyatini beradi va ularni til bilan haqiqiy hayotiy muloqotga tayyorlaydi. Kommunikativ metodning qo'llanilishi o'quv jarayonini interfaol, qiziqarli va samarali qiladi. Shu sababli, ushbu metodni chet tillarni o'rgatishda kengroq qo'llash zarurdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Brown, H. D. (2007). Principles of Language Learning and Teaching (5th ed.). Pearson Education.
2. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching (3rd ed.). Cambridge University Press.
3. Littlewood, W. (1981). Communicative Language Teaching: An Introduction. Cambridge University Press.
4. Savignon, S. J. (2002). Interpreting Communicative Language Teaching: Contexts and Concerns in Teacher Education. Yale University Press.
5. Harmer, J. (2001). The Practice of English Language Teaching (3rd ed.). Longman.
6. Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2011). Techniques and Principles in Language Teaching (3rd ed.). Oxford University Press.
7. Canale, M., & Swain, M. (1980). "Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing." Applied Linguistics, 1(1), 1-47.